

Christian Scholars Group on Christian-Jewish Relations
Keresztény Tudóscsoport a Keresztény-Zsidó Kapcsolatokért (USA)

SZENT KÖTELESSÉG

A keresztény hit újragondolása a judaizmussal és a zsidó néppel kapcsolatban

2002. szeptember 1.

Amióta csak 1969-ben létrejött, a Keresztény Tudóscsoport arra törekszik, hogy az egyháznak a judaizmushoz és a zsidó néphez fűződő viszonyáról helytállóbb keresztény teológiákat dolgozzon ki. Különböző intézmények védnöksége alatt több mint három évtizeden át ezen munkálkodva, társaságunk protestáns és római katolikus bibliakutatókból, történészekből és teológusokból álló tagjai számos kötetet publikáltak a keresztény-zsidó kapcsolatok témakörében.

Munkánknak történelmi kontextusa van. Az elmúlt két évezred nagy részében a keresztények a zsidókat helytelenül, hitetlenekként ábrázolták, Jézus haláláért egyetemlegesen felelősnek és emiatt Isten által elátkozottnak tartva őket. Összhangban sok hivatalos keresztény megnyilatkozással, ezeket a vádakot visszautasítjuk, mint történelmileg hamisat és teológiailag megalapozatlant. Azt sugallják ugyanis, hogy Isten hűtlen lehet a zsidó néppel kötött örök szövetségéhez. Szégyenkezve ismerjük fel mindazt a szenvedést, amelyet ez a torz ábrázolás hozott a zsidó népre. Bűnbánatot érzünk a megvetés ezen tanítása miatt. Bűnbánatunk arra indít minket, hogy a tisztelet új tanítását építsük fel. Ez a feladat minden időben fontos, de a közel-keleti halálos válság és az antiszemitizmus világszerte fenyegető felélédeése különösen sürgetővé teszi.

Hisszük, hogy a judaizmusról és a zsidó népről szóló keresztény tanítás felülvizsgálata korunk teológiájának központi és megkerülhetetlen kötelezettsége. Nagyon fontos, hogy a kereszténység helyesen értse és ábrázolja a zsidóságot, nem csak a zsidó néppel szembeni igazságosság miatt, hanem annak a keresztény hitnek integritása miatt is, amelyet nem tudunk a judaizmusra való hivatkozás nélkül hirdetni. Ezen túlmenően, a zsidó vallási élet iránti megbecsülésünk újraélesztése keresztény hitünket is el fogja mélyíteni, tekintettel arra az egyedülállóan szoros kötelékre, amely a kereszténység és a judaizmus között létezik. E meggyőződésünket folyamatosan végzett tudományos kutatásokra és sok keresztény felekezetnek az utóbbi ötven év során kiadott hivatalos nyilatkozatára alapozzuk.

Hálásak vagyunk azért a készségért, amellyel sok zsidó velünk párbeszédbe és együttes tanulmányokba bocsátkozik. Üdvözlöttük, amikor 2000. szeptember 10-én zsidó tudósok a baltimori Keresztény és Zsidó Tanulmányok Intézetének védnökségével történelmi jelentőségű kiáltványt tettek közzé „Dabru Emet: Zsidó nyilatkozat a keresztényekről és a kereszténységről” címmel. Ez a dokumentum, amellyel tekintélyes rabbik és zsidó tudósok is egyetértésüket fejezték ki, arra hívta fel a zsidókat, hogy gondolják újra a kereszténységről alkotott felfogásukat.

Zsidó és keresztény kollégáink munkájától egyaránt felbátorítva a következő tíz pontot ajánljuk keresztény testvéreink figyelmébe. Arra kérünk nyomatékosan minden keresztényt, hogy gondolkodjanak el hitükről ezen tételek fényében. Számunkra ez szent kötelesség.

1. Isten szövetsége a zsidó néppel örökké tart.

Évszázadokon át a keresztények azt állították, hogy Istennel való szövetségük helyettesítette vagy hatálytalanította a zsidó szövetséget. Mi tagadjuk ezt az állítást. Hisszük, hogy Isten nem vonja vissza ígéreteit. Mi azt valljuk, hogy Isten szövetségben van mind a zsidókkal, mind a keresztényekkel. Tragikus módon, a mélyen meggyökeresedett helyettesítési teológia továbbra is befolyásolja a keresztény hitet, istentiszteletet és gyakorlatot, annak ellenére, hogy azt sok keresztény felekezet elutasította és sok keresztény már nem fogadja el. A judaizmus töretlen érvényességét illető felismerésünknek a keresztény élet minden területére kiható következményei vannak.

2. A názáreti Jézus hithű zsidóként élt és halt meg.

A keresztények Izrael Istenét Jézus Krisztusban és általa imádják. A helyettesítési teológia azonban arra indította a keresztényeket, hogy évszázadokon keresztül úgy beszéljenek Jézusról, mint aki szemben állt a judaizmussal. Ez történelmileg nem helytálló. A zsidó istentisztelet, etika és gyakorlat alakította Jézus életét és tanításait. Népeinek szent iratai inspirálták és táplálták őt. A mai keresztény igehirdetésnek és tanításnak úgy kell Jézus földi életét ábrázolnia, mint amelyet eltöltött a zsidóság állandó törekvése Isten szövetségének a mindennapi életben való megélésére.

3. Ősi rivalizálásoknak nem szabad a mai keresztény-zsidó viszonyt meghatározni.

Habár ma a kereszténységet és a zsidóságot külön vallásként ismerjük, az ami később az egyház lett, az a zsidó közösségen belüli mozgalom volt évtizedeken keresztül, Jézus nyilvános működését és feltámadását követően. A jeruzsálemi templomnak a római katonaság által az első század 70. évében történt lerombolása válságot okozott a zsidó nép körében. A zsidó közösségen belüli vezető szerepért különböző csoportok versengtek, a kereszténységet és a korai rabbinikus judaizmust is beleértve, magukat tekintve a bibliai Izrael valódi örökösének. Az evangéliumok tükrözik ezt a rivalizálást, amely során a vitatkozók különböző vádakkal illették egymást. A képmutatás és üres törvénytisztelet keresztény vádja eltorzítva ábrázolja a judaizmust és méltatlan alapját képezi a keresztény önértelmezésnek.

4. A judaizmus élő hit, amelyet sok évszázados fejlődés gazdagított.

Sok keresztény tévesen egyenlővé teszi a judaizmust a bibliai Izraellel. Valójában a judaizmus a kereszténységhez hasonlóan a hit és a vallásgyakorlás új módjait fejlesztette ki a Templom lerombolása óta eltelt évszázadokban. A rabbinikus hagyomány a közösségi ima, a Tóra tanulmányozása és a szeretet cselekedetei meglévő gyakorlatának új hangsúlyokat és felfogást adott. Ezáltal tudták a zsidók megélni a szövetséget egy Templom nélküli világban. Az idők folyamán jelentős terjedelmű magyarázó irodalmat hoztak létre, amely folytatja a zsidó élet, hit és önértelmezés gazdagítását. A keresztények nem érthetik meg teljesen a judaizmust, ha figyelmen kívül hagyják annak a bibliai kor utáni fejlődését, azt, amely pedig a keresztény hitet is gazdagíthatja és elmélyítheti.

5. A Biblia összeköti és ugyanakkor elválasztja egymástól a zsidókat és a keresztényeket.

Zsidók és keresztények a Biblia közös tanulmányozása során manapság olyan új olvasatokat fedeznek fel, amely mindkét tradíció mélyebb megértését teszi lehetővé. Miközben a két közösség az ősi Izrael ugyanazon bibliai szövegeiből merít, az interpretációnak különböző hagyományait fejlesztették ki. A keresztények ezeket a szövegeket az Újszövetség szemüvegén keresztül nézik, míg a zsidók a rabbinikus kommentárok hagyományai szerint értelmezik.

A keresztény Biblia első részére, mint „Ószövetségre” való hivatkozás helytelenül azt sugallhatja, hogy ezek a szövegek elavultak. Alternatív elnevezések – „Héber Biblia”, „Első szövetség” vagy „Közös szövetség” – szintén problematikusak ugyan, de jobban kifejezhetik az egyház megújult megbecsülését ezen szövegek zsidók és keresztények számára egyaránt töretlen ereje iránt.

6. Annak elismerése, hogy Istennek a zsidó néppel való szövetsége fennáll, következményekkel jár az üdvösség keresztény felfogására nézve.

A keresztények Isten üdvözítő erejével Jézus Krisztus személyében találkoznak, és hiszik, hogy ez az erő őáltala minden ember számára elérhető. A keresztények ezért évszázadokon keresztül azt tanították, hogy az üdvösség csak Jézus Krisztus által lehetséges. Újabb belátásuk révén, miszerint Isten szövetsége a zsidókkal örök, a keresztények most felismerhetik a zsidó hagyományban Isten megváltó erejének működését. Ha a zsidók, akik nem osztják hitünket Krisztusban, Istennel üdvözítő szövetségben vannak, akkor a keresztényeknek Krisztus egyetemes jelentősége újfajta felfogására van szükségük.

7. A keresztényeknek nem volna szabad a zsidók megtérítésére törekedniük.

Tekintettel meggyőződésünkre, miszerint a zsidók Istennel örök szövetségben vannak, elutasítjuk a zsidók térítésére irányuló missziós törekvéseket. Üdvözöljük ugyanakkor azokat az alkalmakat, amikor zsidók és keresztények tanúságot tesznek Isten üdvözítő útjait illető saját tapasztalataikról. Egyikük részéről sem helyénvaló azt állítani, hogy birtokában van Isten teljes vagy kizárólagos ismeretének.

8. Az olyan keresztény istentisztelet, amely a judaizmus megvetésére tanít, gyalázza Istent.

Az Újszövetségnek vannak olyan szakaszai, amelyek gyakran ellenérzést keltettek a zsidókkal és a judaizmussal szemben. Ezeknek a szövegeknek istentiszteleti kontextusban való használata növeli a zsidók iránti ellenségesség valószínűségét. A keresztény antijudaista teológia az istentiszteletet is olyan módon alakította, hogy az becsmérli a judaizmust és megvetést táplál a zsidók iránt. Nyomatékosan kérjük az egyházi vezetőket, hogy vizsgálják felül a szentírási szövegeket, az imákat, a szentmise olvasmányainak rendjét, a prédikációkat és a templomi énekeket, eltávolítva belőlük a judaizmus eltorzított ábrázolásait. Az ekképp megreformált keresztény liturgikus élet kifejezné a zsidósággal való új viszonyt és így tisztelettel lenne Isten iránt.

9. Elismerjük Izrael földjének fontosságát a zsidó nép életében.

Izrael földje mindig központi jelentőségű volt a zsidó nép számára. Mindazonáltal, a keresztény teológia azt tartotta, hogy a zsidók hontalanságra ítélték magukat Isten Messiásának elutasításával. Ez a helyettesítés-tan minden lehetőségét kizárta annak, hogy a keresztények megértsék az Izrael földjéhez való zsidó kötődést. Keresztény teológusok tovább már nem kerülhetik meg ezt a fontos kérdést, különösen nem az ezen föld miatti bonyolult és tartós konfliktus fényében. Elismerve, hogy mind az izraelieknek, mind a palesztinoknak joguk van békében és biztonságban élni saját hazájukban, olyan hathatós erőfeszítésekre hívunk fel, amelyek hozzájárulnak a térség valamennyi népe közötti igazságos békéhez.

10. A keresztényeknek a zsidókkal együtt kell munkálkodniuk a világ meggyógyításán.

Majdnem egy egész évszázadon keresztül zsidók és keresztények az Egyesült Államokban együtt dolgoztak olyan fontos társadalmi ügyekben, mint a munkások jogai és az állampolgári szabadságjogok. Minthogy az erőszak és a terrorizmus intenzívebbé válik korunkban, erősíteni kell az igazságosságért és a békéért folytatott együttes munkálkodásunkat, amelyre mind Izrael prófétái, mind Jézus felszólítanak minket. Zsidók és keresztények ezen együttműködése a világ számára az emberi szolidaritás eszméjét közvetítheti és az eltérő hitbéli hagyományt követő emberek közötti együttműködés mintájául szolgálhat.

Aláírták

a Keresztény Tudóscsoport a Keresztény-Zsidó Kapcsolatokért
tagjai

Dr. Norman Beck

Poehlmann Professor of
Biblical Theology and
Classical Languages
Texas Lutheran University
Seguin, Texas

Dr. Mary C. Boys, SNJM

Skinner & McAlpin Professor
of Practical Theology
Union Theological Seminary
New York City, New York

Dr. Rosann Catalano

Roman Catholic Staff Scholar
Institute for Christian &
Jewish Studies
Baltimore, Maryland

Dr. Philip A. Cunningham

Executive Director
Center for Christian-Jewish
Learning
Boston College
Chestnut Hill, Massachusetts

Dr. Celia Deutsch, NDS

Adj. Assoc. Prof. of Religion
Barnard College/Columbia
University
New York City, New York

Dr. Alice L. Eckardt

Professor emerita of Religion
Studies
Lehigh University
Bethlehem, Pennsylvania

Dr. Eugene J. Fisher

U.S. Conference of Catholic
Bishops' Committee for
Ecumenical and Interreligious
Relations
Washington, D. C.

Dr. Eva Fleischer

Montclair [NJ] State
University (emerita)
Claremont, California

Dr. Deirdre Good

General Theological
Seminary of the Episcopal
Church
New York City, New York

Dr. Walter Harrelson

Distinguished Professor
emeritus of Hebrew Bible
Vanderbilt University
Nashville, Tennessee

**Rev. Michael McGarry,
CSP**

Tantur Ecumenical Institute
Jerusalem

Dr. John C. Merkle

Professor of Theology
College of St. Benedict
St. Joseph, Minnesota

Dr. John T. Pawlikowski, OSM
Professor of Social Ethics
Director, Catholic-Jewish
Studies Program
Catholic Theological Union
Chicago

Dr. Jean-Pierre Ruiz
Associate Professor and Chair
Dept. of Theology and
Religious Studies
St. John's University, New
York

Dr. John T. Townsend
Visiting Lecturer on Jewish
Studies
Harvard Divinity School
Cambridge, Massachusetts

Dr. Peter A. Pettit
Institute for Christian-Jewish
Understanding
Muhlenberg College
Allentown, Pennsylvania

Dr. Franklin Sherman
Associate for Interfaith
Relations
Evangelical Lutheran Church
in America
Allentown, Pennsylvania

Dr. Joseph Tyson
Professor emeritus of
Religious Studies
Southern Methodist
University
Dallas, Texas

Dr. Peter C. Phan
The Warren-Blanding
Professor of Religion and
Culture
The Catholic University of
America Washington, D.C.

Dr. Joann Spillman
Professor and Chair
Dept. of Theology and
Religious Studies
Rockhurst University
Kansas City, Missouri

Dr. Clark M. Williamson
Indiana Professor of Christian
Thought emeritus
Christian Theological
Seminary
Indianapolis, Indiana

Az intézmények neve csak azonosítás céljából van feltüntetve.

*Magyarra fordította a Párbeszéd Munkacsoport, a dokumentumnak a „The Christian Scholars Group on Christian-Jewish Relations” honlapján
(http://www.bc.edu/research/cjl/meta-elements/sites/partners/csg/Sacred_Obligation.htm)
található angol szövege alapján.*

<http://www.jcrelations.net/de/?id=1051>
<http://www.jcrelations.net/en/?id=986>